

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 7Co/239/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4417216164
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lenka Halmešová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2021:4417216164.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lenky Halmešovej a členiek senátu JUDr. Eriky Madarászovej a JUDr. Marty Polyákovej, v spore žalobkýň: 1) M. T., nar. X.X.XXXX, bytom Y. - U. Y., P. O. Q. XX, 2) Y. S., nar. XX.X.XXXX, bytom Y. - U. Y., P. O. Q. XX, obe právne zastúpené Advokátska kancelária Timoranská & Štofková, s.r.o. so sídlom Nové Zámky, Podzámska 32, IČO: 36 813 401, v mene ktorej koná JUDr. Tatiana Timoranská, advokátka, proti žalovanému: Y. S., nar. X.XX.XXXX, bytom Y. - U. Y., P. O. Q. XX, právne zastúpený JUDr. Martin Kanás, advokát so sídlom Nitra, Školská 3, o náhradu škody vo výške 2.900,60 eur, o zaplatenie nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovaného proti medzitýmnemu rozsudku Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 24. júna 2019 č. k. 9C/143/2017- 279, takto

rozhodol:

Odvolací súd medzitýmny rozsudok súdu prvej inštancie v časti výroku, že základ nároku žalobkyne v 1. rade na náhradu škody je daný, **p o t v r d z u j e** a v časti výroku, že základ nároku žalobkýň v 1. a 2. rade na náhradu nemajetkovej ujmy je daný, **z r u š u j e** a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1.1 Súd prvej inštancie napadnutým medzitýmny rozsudkom rozhodol, že základ nároku žalobcov na náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy je daný. Po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 214 ods. 1-3 CSP, § 13 ods. 1-3, § 415, § 420 ods. 1,3 Občianskeho zákonníka. Poukázal na obsah žaloby, ktorou sa žalobkyňa v 1. rade domáhala od žalovaného zaplatenia sumy 2.913,60 eur s príslušenstvom, titulom náhrady škody, ako aj povinnosti zaplatiť sumu 2.000,- eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy, a žalobkyňa v 2. rade sa domáhala od žalovaného zaplatenia sumy 2.000,- eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy. V priebehu konania upresnila žalovanú sumu titulom náhrady škody, ktorej sa domáha žalobkyňa v 1. rade od žalovaného vo výške 2.900,60 eur. Žalobkyne odôvodnili svoje nároky tým, že dňa 4.1.2017 v obci Y., v mieste bydliska žalovaného v neskorších poobedných hodinách vypukol požiar. Následne sa požiar rozšíril aj na nehnuteľnosť žalobkyne v 1. rade a spôsobil jej škodu na majetku vo výške podľa žaloby. V predmetnej stavbe, v ktorej požiar vznikol a ďalej sa širil, mal žalovaný podľa vedomostí žalobkyne v 1. rade rôzne látky a prístroje, s ktorými pracoval, pri ktorých je riziko požiaru zvýšené. Žalobkyňa v 1. rade mala za to, že žalovaný zanedbal prevenčnú povinnosť, pretože v zmysle ustanovenia § 415 OZ je povinný si počínať tak, aby ku škodám nedochádzalo. Týmto odôvodňovali právo na náhradu škody podľa ustanovenia § 420 OZ, ktorá im vznikla práve zavinením žalovaného v dôsledku nesplnenia si zákonnej prevenčnej povinnosti. Škoda, ktorá vznikla žalobkyni v 1. rade, si túto vyčíslila sumou 2.900,60 eur a túto predstavujú zničené huteľné veci- kuchynské náradie. Hodnota vecí bola zistená a prevzatá z vyšetrovacieho spisu, kde ich zabezpečoval v rámci odborného vyjadrenia vyšetrovateľ, nakoľko vo veci prebiehalo aj trestné stíhanie, ktoré bolo prerušené a vedené na OO PZ Šurany, ČVS: ORP-16/SU-NZ-2017. Žalobkyne si touto žalobou uplatnili aj peňažnú náhradu na nemajetkovú ujmu, ktorá im vznikla v príčinnej súvislosti s požiarom, a to s poukazom

na ustanovenie § 11 a nasl. OZ, každá po 2.000,- eur. Tento nárok odôvodňovali tým, že v dôsledku požiaru sa museli žalobkyňa v 1. rade spolu so svojimi deťmi a žalobkyňa v 2. rade vystať z miesta svojho bydliska, nakoľko nehnuteľnosť bola neobývateľná. Nežiaduce zdravotné následky sa prejavili najmä nespavosťou spôsobenou panickým strachom, že vypukne požiar opätovne a nočnými morami vyvolanými stresujúcou skúsenosťou z horiaceho domu. Stresujúca situácia v spojitosti s nedostatkom spánku sa u žalobkyň prejavila aj ďalšími zdravotnými ťažkosťami, ktoré sa začali prejavovať následne po požiari, a to bolesti hlavy, žalúdočné problémy a ďalšia chorľavosť so zvýšenými teplotami.

1.2 Súd prvej inštancie poukázal na to, že právna zástupkyňa žalobkyň podala návrh na vydanie medzitimného rozsudku a správne ho zdôvodnila tým, že práve týmto medzitimným rozsudkom je potrebné zistiť, či je daný nárok na náhradu škody, čo do základu, nakoľko vyjadrenie svedka Y. V., ktorý vykonával odhad poškodených hnuťelných vecí žalobkyň, nie je postačujúcim vyčíslením škody takým spôsobom, akým ho zistil v trestnom konaní a zrejme bude potrebné znalecké dokazovanie. Žalovaný prostredníctvom právneho zástupcu sa k takémuto návrhu pripojil, súhlasil s ním a považoval ho tiež za dôvodný s tým rozdielom, že podľa jeho názoru, žalobný nárok žalobkyň nie je daný.

1.3 Zdôraznil, že v konaní najskôr skúmal aktívnu a pasívnu legitímáciu strán sporu. Poukázal na to, že v konaní bolo jednoznačne preukázané, že dňa 4.1.2017 v obci Y. u žalovaného vznikol požiar v šope, garáži, dielni a tento požiar bol takej intenzity, že spôsobil škodu na rodinnom dome žalobkyň, ako z vonkajšej strany, tak aj v interiéri. Tieto skutočnosti boli jednoznačne potvrdené vyšetrovacím spisom č. ČVS: ORP-16/SU-NZ-2017, kde počas trestného konania poverený príslušník PZ sa zaoberal a začal trestné stíhanie vo veci prečinu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 odsek 1 a 2a písmeno a) Trestného zákona, čo znamená, že žalobkyne v tomto konaní sa dôvodne domáhajú náhrady škody, ktorá im vznikla v interiéri domu, a to na poškodených hnuťelných veciach, ktoré mali v špajzi, v kuchyni a o ktorých predložili z vyšetrovacieho spisu odborné vyjadrenie a ďalšími listinnými dôkazmi preukázali hodnoty, ktoré finančne museli vyplatiť za opravu, resp. repasáciu hnuťelných vecí. Trestné stíhanie bolo uznesením prerušené, nakoľko sa nezistili skutočnosti oprávňujúce vykonať trestné stíhanie voči určitej osobe. Táto skutočnosť však nemôže vylučovať zodpovednosť žalovaného za vznik požiaru, najmä keď občianskoprávna zodpovednosť za škodu sa posudzuje podľa iných kritérií ako zodpovednosť trestnoprávna. Žalobkyňa v 1. rade si v tomto konaní titulom náhrady škody uplatňuje iba poškodenie hnuťelných vecí, ktoré sa nachádzali vo vnútri domu, preto je súd toho názoru, že žalobkyňa v 1. rade je aktívne legitímovaná na podanie žaloby titulom náhrady škody. Pokiaľ ide o náhradu nemajetkovej ujmy, mal súd za to, že žalobkyne sú aktívne legitímované na podanie takejto žaloby, pretože psychickú traumu, ktorú žalobkyne prežili za poškodenie domu titulom požiaru, sú následky, ktoré sú dôvodné pre podanie aj tohto nároku v tomto konaní. Čo sa týka pasívnej vecnej legitímácie, súd považoval žalovaného za pasívne legitímovaného v tomto konaní, pretože požiar vypukol v šope alebo v garáži, v ktorej vykonával žalovaný rôzne práce, resp. opravu nákladného auta alebo s tým súvisiace práce a v deň požiaru, čo vyplynulo aj zo správy MV SR Požiarno-technického a expertízneho ústavu Bratislava (číslo listu 122). V správe je konštatované, že žalovaný v šope kúril poobede, keď pracoval v dielni a mal tam nainštalované kachle na použitý olej a dymovod bol vedený v chráničke s neznámou izoláciou. Okrem toho bolo konštatované, že cca hodinu pred vznikom požiaru majiteľ brúsil pomocou brúsky kovové platne. Týmto mal súd za preukázané, že žalovaný zanedbal prevenčnú povinnosť podľa § 415 OZ, aby predchádzal vzniku škody a zabezpečil šopu tak, aby nemohlo dôjsť k žiadnemu požiaru. Súd doplnil, že nie je podstatné, či v trestnom konaní bol zistený páchatel' trestného činu poškodzovania cudzej veci, ani skutočnosť, že žalovaný nie je vlastníkom pozemku, na ktorom je šopa postavená a ani skutočnosť, že šopa bola postavená nelegálne bez stavebného povolenia podľa správy Obce Maňa, za podstatné považoval, že požiar vypukol v objekte, v ktorom býva žalovaný a v šope, v ktorej vykonával vyššie citované práce.

1.4 Následne súd prvej inštancie skúmal, či sú splnené predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu, a to protiprávny úkon, škoda, príčinná súvislosť medzi právnym deliktom a škodou, zavinenie iné než nedbanlivosť. Dospel k záveru, že tieto predpoklady žalobkyne v konaní preukázali, keď za protiprávny úkon je možné považovať aj nesplnenie prevenčnej povinnosti žalovaného v zmysle ustanovenia § 415 Občianskeho zákonníka. Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že žalovaný si nepočínal tak, aby zabránil škode na majetku žalobkyne v 1. rade v objekte, v ktorom požiar vznikol a nevytvoril také bezpečnostné opatrenia, aby vzniku požiaru zabránil. Považoval za nesporné, že v tejto šope žalovaný vykonával rôzne práce, ktoré mohli spôsobiť požiar, čo je evidentné zo správy MV SR HaZZ Bratislava, v ktorej v deň požiaru žalovaný uviedol, že vykonával také práce, ktoré mohli spôsobiť tento požiar

vzblknutím určitej iskry, napríklad pri brúsení s karbobrúskou, resp. tiež bolo potvrdené, že žalovaný v tejto garáži kúril olejovými kachľami a že dymovod týchto kachiel prechádzal stenou z horľavých materiálov a bol vedený v chráničke s neznámou izoláciou. Okrem toho sám žalovaný potvrdil vo svojej výpovedi, že v tejto šope vykonával rôzne práce v súvislosti s opravou auta - fekálneho vozidla, ktoré používal k podnikaniu, keď sám uviedol, že má živnostenské oprávnenie a prevádzkuje žumpárske auto a nákladnú dopravu. V tejto súvislosti súd zdôraznil aj objektívnu zodpovednosť žalovaného podľa ustanovenia § 420 OZ, ktorá súvisí s prevádzkovou činnosťou žalovaného. Škoda je ďalší predpoklad vzniku, ktorú preukázali žalobkyne listinnými dôkazmi, vyšetrovacím spisom, farebnými fotografiami, svedeckými výpoveďami, ktoré jednoznačne potvrdzujú vznik škody a túto si následne aj vyčíslili. Čo sa týka príčinnej súvislosti medzi právnym deliktom a škodou súd konštatoval, že túto žalobkyne preukázali a v neposlednom rade je preukázané aj zavinenie takisto s poukazom na porušenie právnej povinnosti zo strany žalovaného v rámci nesplnenia prevenčnej povinnosti. Z týchto dôvodov mal súd za to, že nárok žalobkyne v 1. rade na náhradu škody je daný.

1.5 K náhrade nemajetkovej ujmy, ktorú si uplatnili obe žalobkyne titulom ustanovenia § 13 odsek 1 Občianskeho zákonníka, súd prvej inštancie uviedol, že aj tento nárok je daný. Poukázal na to, že žalobkyňa v 2. rade tento nárok preukázala najmä písomnými lekáorskými potvrdeniami, pretože ktorá je liečená od novembra 2002 na cukrovku a práve po vypuknutí požiaru došlo k zhoršeniu jej zdravotného stavu, kvôli psychickej traume, ktorú prežívala v súvislosti s požiarom. Ďalej súd uviedol, že čo sa týka žalobkyne v 1. rade, tá sa nepodrobila žiadnemu lekáorskému vyšetreniu ani liečbe, avšak preukázala, že jej syn T. Q. L. má od tej doby zhoršený zdravotný stav vo forme častejších migrén a tiež, že trpí strachom z veľkých priestranstiev - agrofóbiou, má poruchy spánku a maloletý syn N. má tiež zdravotné problémy od tej doby, bojí sa hluku, ohňa a v čase, keď vznikol požiar sa pomočoval. Poukázal na to, že aj zo svedeckých výpovedí sestry, brata žalobkyne v 1. rade a švagrinej vyplynulo, že žalobkyne museli 6 týždňov bývať v spoločnej domácnosti u brata žalobkyne v 1. rade, pričom rodina žalobkyne v 1. rade bývala v jednej izbe na matracoch na zemi a deti sa dožadovali detskej izby, čiže všetky tieto stresy, ktoré vznikli v rodine žalobkyň práve z dôvodu vzniku požiaru u žalovaného dňa 4.1.2017 spôsobili ujmu v takom rozsahu, ktorú nie je možné odstrániť inak, ako finančným plnením. K finančným zbierkam vykonaným v prospech rodiny žalobkyň súd uviedol, že tieto nekompenzujú v žiadnom prípade ani výšku náhrady škody ani náhradu nemajetkovej ujmy. Z takto rozsiahle vykonaného dokazovania súd dospel jednoznačne k takému právnemu záveru, že základ nároku žalobkyň na náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy je daný.

2.1 Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný. Poukázal na rozsudok Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 3 Cdo 133/2007 a rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 25. novembra 2008, sp. zn. 25 Cdo 3234/2006, z ktorých je zrejmé, že pri posudzovaní zodpovednosti za vznik škody zanedbaním prevenčnej povinnosti nestačí len konštatovanie o vzniku škody - v tomto prípade požiaru, na základe ktorého došlo k vzniku škody, ale je nevyhnutnou podmienkou zistiť skutkový stav v takom rozsahu, akú konkrétnu povinnosť zanedbal žalovaný v súvislosti so zabránením vzniku požiaru. Namietal, že súd nemôže nekriticky preberať vyšetrovacie verzie požiaru z ktorých nebola ani jedna potvrdená a len na základe skutočnosti, že žalovaný pred požiarom vykonával práce v dielni-šope je pasívne vecne legitimovaný v konaní. V konaní musí žalobca preukázať akú konkrétnu povinnosť zanedbal žalovaný, a to či mal neodborne namontovaný dymovod a požiar vznikol od dymovodu alebo požiar vznikol napr. úletom iskier pri brúsení materiálu, resp. inou možnou príčinou. Ďalej namietal, že v konaní nebolo žiadnym spôsobom preukázané, že žalovaný v šope vykonával svoju podnikateľskú činnosť a tým by prichádzalo do úvahy aplikovanie objektívnej zodpovednosti podľa § 420 Obchodného zákonníka. Dané nebolo predmetom vyšetrovacích verzií vzniku požiaru a neexistuje žiadna súvislosť so vznikom požiaru. V danom prípade ak neexistuje príčina požiaru, nemožno vyvodiť subjektívnu zodpovednosť za vznik požiaru len na základe skutočnosti vykonávania prác pred požiarom v šope. Zdôraznil, že vykonal všetky primerané opatrenia, ktoré možno spravodlivo požadovať na zabránenie vzniku požiaru, skontroloval stav kachiel a odpojil elektrickú energiu zabezpečenú predlžovacím káblom, a skontroloval dielňu pred odchodom. V konaní nebolo preukázané protiprávne konanie žalovaného a nebolo preukázané ani jeho zavinenie a tým ani príčinná súvislosť, teda nebolo preukázané, že žalovaný spôsobil a zavinil požiar a nesie zodpovednosť za vznik škody.

2.2 Poukázal tiež na to, že v konaní žalovaný rozporoval zdravotnú dokumentáciu, keď uviedol, že nevidí v zabezpečenej zdravotnej dokumentácii výsledky zhoršenia zdravotného stavu žalobkyne v súvislosti s hodnotami zaznamenanými v zdravotnej dokumentácii. Súd však nekriticky prebral

tvrdenia žalobkyní o zhoršení zdravotného stavu, ale uvedenú skutočnosť neodôvodnil žiadnymi dôkazmi plynúcimi zo zdravotnej dokumentácie. Konštatovanie súdu prvej inštancie, že považuje za nesporné, že zo zdravotnej dokumentácie žalobkyne v 2.rade vyhotovenej MUDr. Margarétou Smatanovou, diabetologičkou vyplynulo, že jej zdravotný stav bol zhoršený v tom roku, keď vypukol požiar u žalovaného naopak, považoval žalovaný za sporné. Ďalej uviedol, že predložená zdravotná dokumentácia syna žalobkyne v 1.rade tiež neobsahuje žiadne dôkazy o tom, že došlo k zhoršeniu zdravotného stavu v súvislosti s požiarom. V tejto súvislosti zdôraznil, že syn žalobkyne je narodený 29.06.1999 a vzhľadom na vek a rozumovú vyspelosť je spôsobilý uplatňovať si práva samostatne, nakoľko žaloba bola podaná dňa 31.10.2017 a v tom čase už bol plnoletý.

3. Žalobkyne v 1. a 2.rade k odvolaniu žalovaného vo svojom písomnom vyjadrení uviedli, že pokiaľ ide o žalovaným namietaný nedostatok pasívnej vecnej legitímácie, poukazujú na to, že sám žalovaný potvrdil, že v predmetných priestoroch vykonával svoju podnikateľskú činnosť a zároveň je 1 je adresa nehnuteľností kde vznikol požiar aj zapísaná v príslušnom živnostenskom registri ako miesto podnikania žalovaného. Je nesporné, že aj v deň vzniku požiaru vykonával žalovaný v dotknutých priestoroch, v ktorých vznikol požiar práce, ktoré sú spôsobilé založiť požiar. Uvedené je zrejme aj zo správy MV SR Požiarno-technického a expertízneho ústavu, z ktorej vyplýva, že boli skúmané dve verzie príčiny vzniku požiaru, pričom obe tieto verzie súviseli s porušením povinnosti žalovaného prechádzať vzniku požiaru, a to z dôvodu užívania neodborne inštalovaného dymovodu s neznámou izoláciou, respektíve z nedbalosti pri brúsení kovových materiálov. Aj keď nebolo možné potvrdiť konkrétnu príčinu požiaru, v zmysle uvedenej správy je jednoznačné, že okolnosti, za ktorých požiar vznikol je treba pričítať na vrub žalovaného. Žalovaný jednak svojim neopatrným či neodborným konaním, a to aj vzhľadom na povahu vecí, ktoré sa v priestoroch nachádzali nekonal s dostatočným stupňom opatrnosti, ktorý od neho vzhľadom na danú situáciu bolo možné požadovať, aby sa zabránilo vzniku požiaru. Pokiaľ ide o nárok na nemajetkovú ujmu žalobcov, títo v plnom rozsahu poukazujú na listiny a výpovede, ktoré boli doposiaľ v rámci prvoinštančného konania ako dôkazy vykonané, pričom z týchto je danosť nároku žalobcov na nemajetkovú ujmu jednoznačná. Žalovaný v podanom odvolaní namieta aj výšku škody, avšak táto doposiaľ nebola predmetom rozsudku, nakoľko o konkrétnej výške škody súd doposiaľ nerozhodoval.

4. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 CSP) viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP) ako aj skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), prejednal vec bez nariadenia pojednávania s verejným vyhlásením rozsudku (§ 385 ods. 1, § 378 ods. 1, § 219 ods. 3 CSP) a po prejednaní veci urobil záver, že medzitýmny rozsudok súdu prvej inštancie v časti výroku, že základ nároku žalobkyne v 1. rade na náhradu škody je daný, je vecne správny a ako taký ho podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. V časti výroku, že základ nároku žalobkyní v 1. a 2. rade na náhradu nemajetkovej ujmy je daný, rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vrátil ho súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie s poukazom na § 389 ods. 1 písm.b), c) CSP.

5. Súd prvej inštancie rozhodol medzitýmny rozsudkom o dvoch uplatnených nárokoch, a to v prípade žalobkyne v 1.rade o nároku na náhradu škody a o nároku žalobkyní v 1. a 2.rade na náhradu nemajetkovej ujmy. Výška uplatnenej náhrady škody bola stanovená zo strany žalobkyne v 1.rade na sumu 2900,60 eura a výška nemajetkovej ujmy u každej žalobkyne v sume 2000 eur. Keďže k výške náhrady škody požadovanej žalobkyňou by bolo potrebné vykonať znalecké dokazovanie, súd prvej inštancie na návrh strán sporu rozhodol v danej veci medzitýmny rozsudkom.

6. Odvolací súd po prejednaní veci konštatoval, že súd prvej inštancie vo veci rozhodol správne na podklade skutkového stavu zisteného z vykonaných dôkazov a svoje rozhodnutie aj správne odôvodnil, avšak len v časti nároku žalobkyne v 1.rade na náhradu škody. Súd prvej inštancie vykonal rozsiahle dokazovanie jednak oboznámením sa s listinnými dôkazmi, ako aj výsluchmi svedkov a dospel k správne právnemu záveru, že žalovaný porušil svoju prevenčnú povinnosť v zmysle § 415 Občianskeho zákonníka.

7. Prevenčná povinnosť, ktorú zákon v § 415 OZ ukladá každému, znamená, že každý je povinný zachovávať taký stupeň opatrnosti, ktorý možno od neho vzhľadom na konkrétne časové a miestne situácie rozumne požadovať a ktorý je spôsobilý zabrániť alebo aspoň čo najviac obmedziť riziko vzniku škôd na živote, zdraví či majetku. Uvedené ustanovenie mu však neukladá povinnosť predvídať každý možný vznik škody v budúcnosti. Všeobecne možno konštatovať, že zodpovedným podľa Občianskeho zákonníka nebude ten, kto si v občianskoprávnom styku počína podľa podmienok konkrétnej situácie

natoľko starostlivo (pozorne), aby pri tom nespôsobil škodu. Preto je každý povinný pri svojom konaní zachovávať s ohľadom na konkrétne podmienky vždy taký stupeň opatrnosti a pozornosti, ktorý je spôsobilý vždy zabrániť vzniku konkrétnej škody. Ide teda o bežnú mieru opatrnosti, nie o bezbrehú povinnosť predvídať a predísť všetkým možným škodám v budúcnosti (Ro NS ČR z 5. 11. 2012, sp. zn. 28 Cdo 3130/2011).

Povinnosťou vlastníka vo vzťahu k vlastníkom susedných nehnuteľností sú nielen povinnosti výslovne vymenované v zákone (zdržať sa všetkého, čím by nad mieru primeranú pomerom obťažoval iného alebo čím by vážne ohrozoval výkon jeho práv - porovnaj § 127 OZ), ale aj ďalšie povinnosti, ktoré zákon v § 415 OZ ukladá každému, a to vo vzťahu k všetkým subjektom. Porušením prevenčnej povinnosti je aj to, keď vlastníka pozemku neurobí príslušné opatrenia, ktoré by zamedzili vzniku škody na majetku poškodeného suseda pádom stromu (Ro NS ČR z 20. 2. 2002, sp. zn. 25 Cdo 2471/2000).

Povinnosť počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám (§ 415 OZ), pre vlastníka nehnuteľnosti znamená povinnosť užívať a spravovať svoj majetok tak, aby jeho stav nespôsobil škodu inému, teda dbať aj na to, aby na jeho vlastnom pozemku boli vykonané opatrenia zamedzujúce či znižujúce možnosť vzniku škody na zdraví, majetku a iných hodnotách, a pokiaľ už škoda hrozí, urobiť opatrenia na jej odvrátenie.

8. Zo správy MV SR HaZZ Bratislava zo dňa 27.4.2018 nesporne vyplývajú dve verzie príčiny vzniku požiaru spočívajúce jednak v neodbornej inštalácii dymovodu, ktorý prechádzal stenou z horľavých materiálov a na ktorý boli napojené vykurovacie kachle a druhou verziou bola nedbalosť pri brúsení kovových materiálov cca 1 hodinu pre pred vznikom požiaru, z ktorých mohlo dôjsť k úletu iskier na horľavé materiály. Napriek tomu, že zo správy vyplýva, že nebola zistená konkrétna príčina vzniku požiaru, lebo ani jedna z verzií sa nedala potvrdiť ani vylúčiť, zisťovateľ Hasičského a záchranného zboru pracoval práve s týmito dvoma verziami. Odvolací súd nepovažuje za dôvodnú námietku žalovaného, že v konaní nebolo zistené, akú konkrétnu povinnosť zanedbal žalovaný v súvislosti so zabránením vzniku požiaru. Z vykonaného dokazovania nesporne vyplynulo, že žalovaný mal neodborne vyhotovený dymovod, z ktorého sa mohol rozšíriť požiar a zároveň mohol požiar vzniknúť aj úletom iskier pri brúsení kovového materiálu. Z uvedeného vyplýva, že žalovaný porušil svoju prevenčnú povinnosť, a to počínať si tak, aby nedošlo ku škode. Už len samotné používanie vykurovacieho telesa - olejových kachiel, ktoré sú napojené na dymovod z horľavého materiálu, predpokladá vysokú pravdepodobnosť vzniku požiaru. V danom prípade preto žalovaný nesie zodpovednosť za spôsobenú škodu z dôvodu zanedbania svojej prevenčnej povinnosti, ktorá spočívala v používaní nebezpečného vykurovacieho telesa, prípadne vo vykonávaní pracovnej činnosti v prostredí, ktoré nie je bezpečné pre možnosť vzniku požiaru (výskyt horľavého materiálu). Porušenie prevenčnej povinnosti, ktoré znamená zároveň porušenie právnej povinnosti v zmysle § 420 OZ, je jedným zo základných predpokladov vzniku všeobecnej zodpovednosti za škodu. Rovnako v rozhodnutí uverejnenom pod Rc 66/2009 je zdôraznené, že ak si niekto nepočína v súlade s takto všeobecne (v § 415 OZ) stanovenou právnou povinnosťou, správa sa protiprávne a postihuje ho za to, za splnenia ďalších predpokladov, občianskoprávna zodpovednosť za škodu podľa ustanovenia § 420 OZ. Odvolací súd dopĺňa, že na druhej strane treba prisvedčiť námietke žalovaného, že v konaní nebolo preukázané, že by ku vzniku škody došlo v súvislosti s podnikateľskou činnosťou žalovaného, teda že by žalovaný v šope vykonával svoju podnikateľskú činnosť.

9. Pokiaľ ide o nárok žalobkyň v 1. a 2.rade na náhradu nemajetkovej ujmy, odvolací súd sa musel stotožniť s odvolacími námietkami žalovaného. K imateriálnym hodnotám (stránkam) ľudskej dôstojnosti (napr. meno, česť, dôstojnosť, telesná integrita, fyzická integrita atď.) alebo na hmotnom substráte zachyteným prejavom osobnosti sa v občianskoprávných vzťahoch upínajú osobitné práva. Osobnosť, ktorá je chránená prostredníctvom všeobecného osobnostného práva, v prípade, ak došlo k zásahu do tohto práva, má možnosť využiť právne prostriedky ochrany osobnosti, ktoré sú exemplifikatívne uvedené v ustanovení § 13 Občianskeho zákonníka. Prichádzajú do úvahy, pokiaľ hrozí alebo je spôsobená ujma v osobnostnej nemajetkovej sfére a majú rôznu povahu. Ktoré z týchto právnych prostriedkov príslušná fyzická osoba na ochranu svojej osobnosti uplatní, bude závislé v prvom rade na jej vôli ovplyvnenej predovšetkým intenzitou a povahou protiprávneho zásahu. Ak by bolo morálne zadostučinenie preukázateľne nepostačujúce tak, že v danom prípade by strácalo svoju účinnosť a funkčnosť umožňuje Občiansky zákonník v § 13 ods. 2 priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Táto nedostatočnosť morálnej satisfakcie musí byť z hľadiska intenzity, trvania, závažnosti a rozsahu nepriaznivých dôsledkov na postavenie dotknutej osoby v jej osobnom a pracovnom živote vždy bezpečne zistená. Z ustanovenia § 13 ods. 2 OZ vyplýva, že dôvody pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy, a to zníženie dôstojnosti fyzickej osoby alebo jeho dôstojnosti v spoločnosti v značnej miere sú uvedené iba demonštratívne, preto súd môže nemajetkovú ujmu podľa tohto zákonného ustanovenia

priznať aj v iných prípadoch obdobnej závažnosti. Účelom nemajetkovej ujmy je vyvážiť a zmierniť nemajetkovú ujmu peňažnou formou a plní tiež satisfakčnú funkciu.

10. Právo na ochranu osobnosti predstavuje nemajetkové právo rýdzo osobnej povahy a je úzko späté s osobnosťou človeka a jej prejavmi. Na rozdiel od toho právo na náhradu škody patrí tak fyzickej, ako aj právnickej osobe, nemá absolútnu, ale len relatívnu povahu a má majetkovú povahu. Zásadný rozdiel je aj medzi odškodnením nemajetkovej ujmy v peniazoch a náhrady škody ako majetkovej ujmy, ktorý spočíva v tom, že pri určení výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch sa vychádza iba z predpokladu, akú ujmu mohol zásah vyvolať (nemožno presne zistiť skutočnú ujmu). V prípade náhrady škody treba však výšku škody presne uviesť a preukázať. Právo na náhradu škody a právo na ochranu osobnosti fyzickej osoby podľa platnej právnej úpravy teda predstavujú dve celkom samostatné práva, ktoré sú podmienené rôznou sférou ochrany zabezpečovanej Občianskym zákonníkom.

11. Žalobkyňa v 2.rade uvádzala, že nepríjemný zážitok spojený s požiarom časti ich nehnuteľnosti v nej vyvolal taký stres, že došlo k zhoršeniu jej zdravotného stavu, konkrétne diabetesu, na ktorý sa lieči niekoľko rokov. V rámci dokazovania bola zabezpečená jej zdravotná dokumentácia od MUDr. Smatanovej, ktorú súd prvej inštancie vyhodnotil tak, že skutočne došlo v období po vzniku požiaru k zhoršeniu zdravotného stavu žalobkyne v 2.rade. Odvolací súd sa s týmto konštatovaním nestotožnil, pretože nie je v kompetencii súdu vyhodnotiť predložené listiny zo zdravotnej dokumentácie. V spise sa vôbec nenachádza vyjadrenie ošetrojúceho lekára - diabetológa žalobkyne v 2.rade, ktoré by jednoznačne potvrdilo, že došlo k výraznému zhoršeniu zdravotného stavu u žalobkyne v 2.rade a toto zhoršenie má priamu súvislosť so stresom spôsobeným požiarom dňa 4.1.2017. Z doteraz vykonaného dokazovania nevyplýval jednoznačný záver o tom, že by do osobnostnej sféry žalobkyne v 2.rade v príčinnej súvislosti s požiarom bolo zasiahnuté takým výrazným spôsobom, že by jej vznikol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, či už vo forme morálneho zadosťučinenia alebo finančného zadosťučinenia.

12. Čo sa týka nároku na náhradu nemajetkovej ujmy žalobkyne v 1.rade, táto vypovedala, že nemala žiadne zdravotné problémy, avšak zle znášala skutočnosť, že sa spolu s maloletými deťmi musela odsťahovať k bratovi, u ktorého bývali v stiesnených podmienkach po dobu 6 týždňov. Poukázala najmä na traumy u jej maloletého syna N., ktorý sa začal pomočovať a musela s ním navštíviť i psychológa. Synovi L. diagnostikovali migrény a agrofóbiu. Odvolací súd v tomto smere poukazuje na skutočnosť, že náhradu nemajetkovej ujmy si uplatnila iba žalobkyňa v 1.rade a nie jej deti, či už maloletý N. (zastúpený matkou), alebo L. Q. T. (v čase podania žaloby plnoletý). Odvolací súd upriamuje pozornosť na to, že zásah do osobnostnej sféry fyzickej osoby sa viaže práve na konkrétnu fyzickú osobu, ide o jednotlivé súčasti danej osobnosti fyzickej osoby a osobnostných práv, ktorým poskytuje ochranu § 13 Občianskeho zákonníka (život, zdravie, súkromie, rodinný život a pod.). V predmetnom konaní žalobkyňa v 1.rade poukazovala predovšetkým na možný zásah do osobnostnej sféry jej synov (odvolaním sa na zhoršenie ich zdravotného stavu, ktoré doposiaľ nebolo bez pochybností preukázané), avšak jej synovia neboli aktívne legitimovaní, teda žalobcovia, ktorí by si uplatňovali akýkoľvek nárok vo vzťahu k žalovanému. Aj v tomto prípade súd prvej inštancie predčasne uzavrel, že je daný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy u žalobkyne v 1.rade. Je zrejmé, že žalobkyne v 1. a 2.rade nárok na náhradu nemajetkovej ujmy odvodzovali od zásahu do ich osobnostnej sféry týkajúcej sa ich zdravia, keďže v súvislosti s vypuknutím požiaru, ktorý čiastočne zasiahol aj ich nehnuteľnosť, mali prežívať stres, obavy a pod. Kým žalobkyňa v 2.rade poukazovala na zhoršenie jej stavu v súvislosti s diabetesom, ktoré tvrdenie zatiaľ nebolo jednoznačne preukázané, žalobkyňa v 1.rade uviedla, že nemala nejaké závažnejšie zdravotné problémy a nemusela vyhľadať lekára.

13. Odvolací súd zdôrazňuje, že nevyhnutnou podmienkou pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy (§ 13 ods.2 OZ) je, že sa priznanie žiadnej inej formy morálneho zadosťučinenia nezdá s ohľadom na okolnosti prípadu postačujúcimi, a to bez ohľadu k tej skutočnosti, či žalobca voči žalovanému uplatnil aj nárok na náhradu škody. Teda ide o prípad, kedy vzniknutú ujmu nemožno z nejakého dôvodu prostredníctvom žiadnej z foriem morálneho zadosťučinenia primerane zmierniť. Toto posúdenie je predmetom voľnej úvahy súdu, ktorý ale bude musieť vychádzať jednak z jednotlivých okolností, ako aj z celkovej povahy konkrétneho prípadu. Ďalšou podmienkou je, že v dôsledku neoprávneného zásahu došlo ku zníženiu dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosti v značnej miere alebo k zásahu do práva na ochranu osobnosti v iných prípadoch obdobnej závažnosti. Keďže uloženie zadosťučinenia v peniazoch plní satisfakčnú funkciu, je treba pociťovanie a prežívanie tejto nemajetkovej ujmy hodnotiť vždy objektívne prihladnúc ku konkrétnej situácii, za ktorej k neoprávnenému zásahu došlo (tzv.

konkrétne uplatnenie objektívneho kritéria), ako i k osobe postihnutej fyzickej osoby, hlavne k jej veku a k jej postaveniu (tzv. diferencované uplatnenie objektívneho kritéria).

14. S poukazom na vyššie uvedené, odvolací súd považoval záver súdu prvej inštancie o tom, že je daný základ nároku žalobkýň v 1. a 2. rade na náhradu nemajetkovej ujmy za predčasný a zároveň nezohľadňujúci zistený skutkový stav. V ďalšom konaní je potrebné, aby súd prvej inštancie dôsledne vyhodnotil zdravotnú dokumentáciu žalobkyne v 2.rade, avšak prostredníctvom vyjadrenia ošetrojúceho odborného lekára a v nadväznosti na zistené posúdil, či mohlo dôjsť k takému závažnému zásahu do osobnostných práv žalobkyne v 2.rade, že je možné ho odčiniť iba náhradou nemajetkovej ujmy. Uvedené platí aj v prípade žalobkyne v 1.rade, ktorá svoj nárok odvodzovala predovšetkým s poukazom na jej synov. Odvolací súd dodáva, že v ďalšom konaní nie je potrebné, aby súd prvej inštancie o nároku žalobkýň v 1. a 2.rade na náhradu nemajetkovej ujmy rozhodol medzitýmny rozsudkom, pretože rozhodnutie o prípadnej výške ich nároku záleží na posúdení súdu prvej inštancie. Vzhľadom k uvedenému odvolací súd medzitýmny rozsudok súdu prvej inštancie v časti výroku, že základ nároku žalobkýň v 1. a 2. rade na náhradu nemajetkovej ujmy je daný, zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie s poukazom na § 389 ods. 1 písm. b), c) CSP. Medzitýmny rozsudok súdu prvej inštancie v časti výroku, že základ nároku žalobkyne v 1. rade na náhradu škody je daný, odvolací súd s poukazom na vyššie uvedené dôvody ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP.

15. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu možno podať dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne(dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).